

Miljöledning i staten 2019

En redovisning

RAPPORT 6918 • APRIL 2020

Miljöledning i staten 2019

En redovisning

Beställningar

Ordertel: 08-505 933 40

E-post: natur@cm.se

Postadress: Arkitektkopia AB, Box 110 93, 161 11 Bromma

Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer

Naturvårdsverket

Tel: 010-698 10 00

E-post: registrator@naturvardsverket.se

Postadress: Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-6918-6

ISSN 0282-7298

© Naturvårdsverket 2020

Tryck: Arkitektkopia AB, Bromma 2020

Foto: Pixabay

Förord

Staten har gått före under år 2019 genom att de 187 miljöledningsmyndigheterna har minskat de samlade koldioxidutsläppen till den lägsta nivån sedan 2011. Även om den största minskningen är från fordon som används som arbetsmaskiner så har även utsläppen från tjänsteresor minskat. Myndigheterna har de senaste åren satsat på att bygga upp den tekniska infrastrukturen och kompetensen för att mötas digitalt, något som har gett resultat. Många myndigheter har därför den senaste månaden kunnat anpassa verksamheten till att bedrivas med en stor andel av medarbetarna på distans när samhället på grund av reserestriktioner har varit i behov av en snabb omställning.

Trafikverket tog under 2019 initiativ till ett nytt programområde, som belyser statens möjligheter att gå före i miljöarbetet, inom ramen för samverkan inom Miljömålsrådet. Programmets fokus är bland annat resor, möten, förvaltning av fastigheter och finansiella tillgångar samt upphandling. Målsättningen är att Miljömålsrådets myndigheter ska arbeta fram förslag till åtgärder som fler myndigheter kan inspireras av och implementera. I förlängningen kan detta skapa förutsättningar för andra organisationer att följa efter.

För att stärka miljöledningssystemets roll och funktion i det samlade arbetet för att nå de nationella miljömålen har regeringen gett Naturvårdsverket i uppdrag att se över miljöledningsförordningen och komma med förslag på förändringar. Vi ser fram emot att skapa bättre förutsättningar för myndigheterna att utföra ett mål-inriktat och systematiskt miljöarbete med tydliga och mätbara effekter.

Denna redovisning utgör Naturvårdsverkets sammanfattning av myndigheternas rapporter för verksamhetsåret 2019. Rapporten är framtagen av Annemay Ek och Jannica Häggbom med bidrag från Tomas Lennartsson, Energimyndigheten; Gabriella Sydorw, Kammarkollegiet samt Peter Arnfalk och Selene Samuelsson Hedlund för REMM-projektet vid Trafikverket. SCB har bistått med statistisk bearbetning.

Naturvårdsverket vill tacka alla rapporterande myndigheter och er som har medverkat i arbetet med denna sammanfattande redovisning.

Stockholm i april 2020

Björn Risinger
Generaldirektör

Innehåll

SAMMANFATTNING	7
1. INLEDNING	9
2. NYTT REGERINGSUPPDRAG ÅR 2020 HAR PÅVERKAT ÅRETS GRANSKNING	14
2.1. Iakttagelser utifrån skrivningar i uppdraget	14
3. EFTERLEVNAD AV FÖRORDNINGEN	17
3.1. Antal myndigheter med miljöcertifiering har ökat	17
3.2. Flera har inte uppdaterat miljöutredningen enligt kraven	18
3.3. Uppgifter saknas i rapporterna	19
3.4. Mål för indirekt miljöpåverkan behövs för att integrera miljö i verksamheten	20
3.5. Fortsatt fokus på att stärka åtgärdsarbetet behövs	21
3.6. Informations- och utbildningsinsatser ska inte rapporteras som mål	21
4. TJÄNSTERESOR OCH TRANSPORTER SAMT MASKINER OCH ÖVRIGA FORDON	23
4.1. De totala koldioxidutsläppen minskar	23
4.2. Maskiner och övriga fordon - minskning av utsläpp för flera myndigheter	25
4.3. Flygresor - fortfarande i fokus	26
4.4. Bilresor - förändrad verksamhet kräver ökad mobilitet	29
4.5. Utsläpp från resor med buss, tåg och färja - står för minsta miljöpåverkan	31
4.6. Koldioxidutsläpp från REMM-myndigheternas tjänsteresor	31
4.7. Digitala möten för att minska utsläppen – en vanlig åtgärd bland myndigheter	33
5. ENERGIANVÄNDNING	35
5.1. Energianvändningen är oförändrad	35
5.2. Fler ställer krav på förnybar el	36
6. MILJÖKRAV I UPPHANDLING	37
6.1. Stor ökning av upphandlingsvärdet och andelen med miljökrav	37
6.2. Miljökrav i statliga ramavtal kan i många fall preciseras och kompletteras vid avrop	43
6.3. Fler inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader än förra året	44

6.4. Flera nya statliga ramavtal under 2019	44
BILAGA 1 MILJÖMÅLSMYNDIGHETER	46
BILAGA 2 MILJÖCERTIFIERADE MYNDIGHETER	47

Sammanfattning

Samtliga 187 myndigheter som omfattas av miljöledningsförordningen¹ har rapporterat 2019 års miljöledningsarbete till Naturvårdsverket. Denna redovisning utgör Naturvårdsverkets sammanfattning av myndigheternas rapporter.

Mot bakgrund av att Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en översyn av miljöledningsförordningen under år 2020 har Naturvårdsverket valt att göra vissa justeringar i årets redovisning jämfört med tidigare år. Poängsättning av myndighetsrapporter och ranking av myndigheter har utgått. Inga förslag till förbättringar lämnas till regeringen och inga vägledande slutsatser till myndigheterna presenteras. Nytt är att en riktad granskning har genomförts utifrån skrivningar i det regeringsuppdrag som Naturvårdsverket har fått om att se över miljöledningsförordningen.

Antalet myndigheter som har valt att miljöcertifiera verksamheten har åter ökat efter en tillfällig nedgång år 2018. Fortfarande är det tio procent av myndigheterna som inte följer förordningens krav på att hålla miljöutredningen uppdaterad. Miljöutredningen utgör underlag för myndigheters prioriteringar i miljöarbetet och ska uppdateras minst vart femte år. Det förekommer att myndigheter utelämnar obligatorisk information och flera har i efterhand återkommit med förfrågan om rättelser av inrapporterade felaktiga uppgifter för både 2018 och 2019. Det saknas ofta mål som speglar att myndigheter har integrerat miljö i den verksamhet som följer av deras uppdrag dvs. mål för indirekt miljöpåverkan. I årets myndighetsrapporter beskrivs ofta kopplingar till de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030.

De samlade koldioxidutsläppen från tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon har minskat med tio procent sedan år 2018 och uppgår år 2019 till cirka 365 000 ton, den lägsta nivån sedan år 2011. Utsläpp från maskiner och övriga fordon står för den största minskningen. Koldioxidutsläppen från flygresor och bilresor har också minskat.

Myndigheterna blir bättre på att ersätta tjänsteresor med digitala möten men ytterligare åtgärder behövs. De myndigheter som har varit med i REMM²-projektet sedan 2011 har under en lång tid minskat utsläppen per årsarbetskraft från tjänsteresor mer än övriga myndigheter, men senaste året har koldioxidutsläppen ökat igen.

¹ Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2009907-om-miljoledning-i-statliga_sfs-2009-907.

² REMM – Resfria möten i myndigheter, projekt som drivs av Trafikverket.

Den totala energianvändningen är oförändrad sedan 2018 och ligger kvar på 2,7 TWh år 2019. Energianvändningen för fastighetsel och värme har ökat något medan den för kyla har minskat sedan år 2018.

En positiv trend är att antalet myndigheter som ställer krav på produktions-specificerad förnybar el fortsätter att öka. Antalet myndigheter som producerar egen el har också ökat, även om ökningen är väsentligt mindre än föregående år, då antalet fördubblades.

Det är svårt att dra några slutsatser kring vad små förändringar i statistiken beror på. Den kan visa en faktisk förändring i koldioxidutsläpp eller energianvändning men kan också bero på nya beräkningsmetoder, förbättrad datainsamling eller uteblivna uppgifter från några myndigheter.

Det totala upphandlingsvärdet för år 2019 är 87 miljarder kronor, en ökning med närmare 30 miljarder kronor från år 2018. I 86 procent av upphandlingsvärdet ställs miljökrav. De tio myndigheter med största upphandlingsvolymerna står för cirka 83 procent av det samlade totala upphandlingsvärdet. Jämfört med föregående år rapporterades för 2019 nästan en fördubbling av antalet upphandlingar över tröskelvärdet där krav enligt förordning om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader³. Även upphandling är ett område där möjligheten för myndigheter att ta fram statistik varierar mycket vilket gör att jämförelser mellan myndigheter och mellan åren försvåras.

³ Förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2014480-om-myndigheters-inkop-av_sfs-2014-480

1. Inledning

I regeringsformen framgår att ”Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer”. Miljöpåverkan är ett område där statens rådighet är relativt stor jämfört med många andra områden. Den offentliga sektorn har ett mycket stort ansvar att hantera sin egen miljöpåverkan på ett föredömligt sätt. Utgångspunkten har varit att det offentliga ska gå före och att myndigheterna i genomförande av sina uppdrag ska driva en miljömässigt hållbar utveckling. Miljöledningsarbetet innebär ständiga förbättringar där det systematiska miljöarbetet alltmer genomsyrar verksamheten.

Sverige ska genom sitt miljöarbete bidra både till de nationella miljömålen och de globala målen för hållbar utveckling. Vi ska så långt det är möjligt använda redan befintliga processer för att nå detta. Miljöledningssystemet har under lång tid fungerat som ett verktyg för att systematiskt bidra till den ekologiska dimensionen av hållbarhetsarbetet. I årets redovisningar nämner ungefär 65 procent av myndigheterna kopplingen till nationella och globala miljömål.⁴

Under 2019 dominerades miljödebatten av klimatfrågan. Regeringen har uttryckt att staten ska gå före i klimatarbetet. Detta syns i aktuella regleringsbrev och uppdrag till myndigheterna inför 2020.

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen (M2020/00238/Nm)⁵ att se över och ge förslag på förändringar i miljöledningsförordningen för att ytterligare stärka de statliga myndigheternas miljöarbete. Kommande revidering av förordningen kan innebära ändrad inriktning, omfattning och redovisning av myndigheternas miljöledningsarbete.

Myndigheters verksamhetsuppdrag ser olika ut och varierar mellan åren vilket påverkar myndigheternas organisation, upphandlingsbehov och grad av internationell samverkan. Detta gör att verksamhetens miljöpåverkan och förutsättningarna för miljöarbetet varierar. Men handlingsutrymmet att minska miljöbelastningen är ofta stort oavsett myndighetens uppdrag och storlek.

⁴ Sökning i myndigheternas redovisningar på begreppen *generationsmål*, *nationella miljömål*, *miljö kvalitetsmål*, *Agenda 2030*, *hållbarhetsmål* och *globala mål*.

⁵ Regeringsuppdrag att se över och ge förslag på förändringar i miljöledningsförordningen: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Oversyn-av-forordningen-2009907-om-miljoledning-i-statliga-myndigheter/>.

Pågående arbete och leveranser av betydelse för miljöledningsarbetet

- Trafikanalys har fått i uppdrag av regeringen att samordna ett myndighets-gemensamt uppdrag om klimatdeklaration av långväga resor⁶. I arbetet ingår att föreslå hur en klimatdeklaration kan utformas så att det går att jämföra klimatpåverkan inom och mellan olika färd sätt, och att informationen blir lättillgänglig och begriplig för konsumenter. Uppdraget ska genomföras tillsammans med andra berörda myndigheter och redovisas senast 30 april 2020.
- Ett antal myndigheter ska, enligt förordningen om myndigheters klimat-anpassningsarbete, årligen redovisa sitt arbete till SMHI i samband med inlämnandet av årsredovisningen. År 2019 redovisades detta för första gången.⁷
- Regeringen lämnade i december 2019 en proposition om *En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan*. I propositionen redovisar regeringen hur det klimatpolitiska arbetet bör bedrivas under mandatperioden.⁸
- Kammarkollegiet arbetar med att förnya flera ramavtal av betydelse för myndigheternas miljöarbete, se avsnitt 6.4. Flera nya statliga ramavtal tillkom under 2019.
- Under år 2020 arbetar Kammarkollegiet med nya ramavtal för bl.a. resebyråttjänster, flygresor och fordonsförhyrning.
- Exempel på myndighetssamverkan sker via det uppdrag Försäkringskassan har fått av regeringen att erbjuda samordnad och säker IT-drift för vissa myndigheter. Sedan tidigare levererade de IT-drift åt Pensionsmyndigheten och under 2019 har även Statens Servicecenter, Barnombudsmannen och Myndigheten för digital förvaltning anslutits.

1.1. Vägledande insatser under 2019

Under år 2019 har Miljömålsrådet inom ramen för arbetet med samverkansåtgärder arbetat fram ett antal programområden. Ett av dessa benämns *Staten går före* och omfattar flera delprojekt där statliga myndigheter ska ta fram gemensamma åtgärder. Åtgärderna kan användas som lärande exempel för fler myndigheter inom miljöledning i staten.

Naturvårdsverkets vägledningsinsatser under 2019

Naturvårdsverket har i uppdrag att vägleda statliga myndigheter i deras miljöledningsarbete.⁹ Under år 2019 har Naturvårdsverket genomfört följande aktiviteter som en del i vägledning uppdraget:

⁶ <https://www.trafa.se/etiketter/transportovergripande/klimatdeklaration-av-resor-8719/>

⁷ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20181428-om-myndigheters_sfs-2018-1428

⁸ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2019/12/prop.-20192065/>

⁹ Förordning (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2012989-med-instruktion-for_sfs-2012-989

- Informerat om och väglett i miljöledningsfrågor med utblick mot de nationella miljö kvalitetsmålen och globala målen för hållbar utveckling.
 - Presenterat miljöledning i staten och Naturvårdsverkets egna miljöledningsarbete vid ett seminarium anordnat av SBTA Offentlig sektor (Swedish Business Travel Association). Nätverket syftar till dialog och kunskapsutbyte mellan köpare och leverantörer inom mötes- och resebranschen.
 - Under Kammarkollegiets Reseinfodag presenterat miljöledningssystemets krav på miljöanpassad upphandling och ständig förbättring.
 - Riktade presentationer och utbildningar har hållits för tjänstemän på Skolverket och Sametinget, med fokus på miljöarbetet i myndigheter och mer specifikt om miljömåls- och miljöledningsarbete.
- Etablerat och medverkat i nätverket för små myndigheter som möttes fyra gånger under 2019. Nätverket omfattade i slutet av året cirka 20 myndigheter och utgör mötesplats för erfarenhetsutbyte, inspiration och kunskapsuppbyggnad i utvecklingen av de små myndigheternas miljöledningssystem.
- Arrangerat den årliga konferensen Miljöledning i staten för de 187 myndigheter som omfattas av miljöledningsförordningen. Sammanlagt medverkade närmare 130 personer från 110 myndigheter. Cirka 80 medverkade på plats och 50 på distans. Distansdeltagandet slog rekord, vilket är i linje med att flera myndigheter har som mål att minska sina koldioxidutsläpp genom att bl.a. mötas digitalt. Under konferensen var klimat och biologisk mångfald i fokus tillsammans med programpunkter som innovation, ekosystemtjänster, upphandling och resor.
- Anordnat en heldags workshop med kontaktpersonerna för miljömålsarbetet och miljösamordnarna vid de 26 miljömålsmyndigheterna. Workshopen genomfördes i anslutning till miljöledningskonferensen och var ett led i att öka integreringen mellan miljömåls- och miljöledningssystemet.
- Gett Svenska Miljöinstitutet (IVL) i uppdrag att se över och uppdatera emissionsfaktorerna för olika bränslen och fordonstyper i schablonerna som ingår i beräkningsverktyget som tillhandahålls för att beräkna koldioxidutsläpp från tjänsteresor och transporter. En ny version publicerades i december 2019.
- Sett över det poäng- och rankingsystem som används i bedömningen av myndigheternas miljöledningsrapporter. Översynen visar att det finns behov av att justera systemet.

Ytterligare revideringsbehov kan följa av det regeringsuppdrag Naturvårdsverket har fått om att genomföra en översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter (M2020/00238/Nm)¹⁰. Ett nytt poäng- och rankingsystem planeras att införas i samband med att en ny version av förordningen träder i kraft.

- Drivit ett internt innovationsprojekt i syfte att stärka vägledningen om genomförande av miljöutredningar. Initialt har plasthantering varit i fokus men målsättningen är ett generellt koncept. Intervjuer har genomförts med några miljösamordnare inom miljöledningsnätverket.

1.2. De rapporterade myndigheterna

De myndigheter som omfattas av miljöledningsförordningen ska årligen rapportera sitt miljöledningsarbete till det departement de tillhör och till Naturvårdsverket. Detta ska ske i samband med att myndighetens årsredovisning lämnas in till det departement myndigheten tillhör. I bilagan till miljöledningsförordningen regleras vilka uppgifter som ska rapporteras.

För verksamhetsåret 2019 har samtliga 187 myndigheter¹¹ som omfattas av miljöledningsförordningen rapporterat till Naturvårdsverket. Två myndigheter har lämnat en gemensam redovisning¹². Två myndigheter under Kulturdepartementet som inte omfattas av förordningen har redovisat frivilligt; Stiftelsen Nordiska museet och Tekniska museet. Detta innebär att 188 redovisningar har inkommit till Naturvårdsverket.

Uppföljning av förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader¹³ sammanställs av Energimyndigheten och redovisas också i denna rapport.

Myndigheterna har tillsammans rapporterat att deras verksamhet under år 2019 omfattade cirka 197 000 årsarbetskrafter vilket utgör nästan 90 procent av alla statligt anställda¹⁴. Den rapporterade lokalytan för dessa myndigheter tillsammans är cirka 12,7 miljoner kvadratmeter, en minskning sedan förra året med cirka åtta procent.

¹⁰ <http://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/miljoarbete-i-sverige/regeringsuppdrag/2020/oversyn-forordning-miljoledning-statliga-myndigheter.pdf>

¹¹ Den 1 januari 2020 fanns totalt 341 myndigheter under regeringen. <http://www.statkontoret.se/var-verksamhet/forvaltningspolitikens-utveckling/arliga-uppfoljningar/>

¹² Redovisningen från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd ingår liksom tidigare år i Socialstyrelsens redovisning.

¹³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2014480-om-myndigheters-inkop-av_sfs-2014-480

¹⁴ <http://www.statkontoret.se/var-verksamhet/forvaltningspolitikens-utveckling/arliga-uppfoljningar/>

1.3. Redovisningens innehåll

Redovisningen utgörs av denna rapport som är en sammanställning av de inrapporterade myndigheternas uppgifter samt en tillhörande Excel-fil med ett urval av uppgifter som myndigheterna har rapporterat¹⁵. Att tillgängliggöra data över myndigheternas uppgifter följer Naturvårdsverkets strategi för öppna data. Öppna data underlättar för myndigheter, departement och andra organisationer att själva efter önskemål göra jämförelser mellan myndigheters rapporterade uppgifter.

Redovisningen är indelad i fyra huvuddelar som följer strukturen i myndigheternas rapporter; lagefterlevnad, tjänsteresor och transporter, energianvändning samt miljökrav i upphandling. Dessa sammanfattar de uppgifter som myndigheterna har redovisat, främst obligatoriska och även vissa frivilliga uppgifter. I år har redovisningen kompletterats med ett kapitel utifrån regeringsuppdraget att se över miljöledningsförordningen.

Föregående rapporter har även innehållit avsnitt om Naturvårdsverkets förslag till förbättringar riktade till regeringen. Den pågående revideringen av förordningen gör att Naturvårdsverket inte redovisar några förslag till regeringen i denna rapport. I år utelämnas också poängsättning av myndigheternas rapporter och ranking av myndigheterna samt vägledande slutsatser till myndigheterna i kapitlet om lagefterlevnad.

Om statistiken i redovisningen

Den statistik i redovisningen som avser staten som helhet baseras på de 188 redovisningar som har inkommit till Naturvårdsverket.

- Även Tekniska museet och Stiftelsen Nordiska museet ingår i den samlade statistiken.
- Statistiken har i flera avsnitt kompletterats med medianvärde utöver medelvärde. Anledningen är att medianvärdet bättre speglar den genom-snittliga myndigheten eftersom variationen inom gruppen som helhet är mycket stor. Olika typer av uppdrag och lokalisering på en eller flera orter är exempel på förhållanden som varierar inom gruppen och påverkar resultaten.
- Skillnader i statistik för enskilda myndigheter mellan åren kan visa faktiska förändringar i miljöprestanda men kan också bero på förändrade uppföljningsmöjligheter. I respektive myndighetsrapport ska myndigheterna förklara den statistik de redovisar.

¹⁵ De redovisade uppgifterna finns publicerade i Naturvårdsverkets öppna rapportarkiv via DiVA: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:naturvardsverket:diva-8393>

2. Nytt regeringsuppdrag år 2020 har påverkat årets granskning

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen¹⁶ att se över och ge förslag på förändringar i miljöledningsförordningen för att ytterligare stärka de statliga myndigheternas miljöarbete. I uppdraget ingår att föreslå de ändringar i förordningen som behövs för att förbättra myndigheternas miljöledningsarbete i fråga om såväl den direkta som den indirekta miljöpåverkan. Naturvårdsverket ska bl.a. utgå från de förslag till förbättringar som verket tidigare har redovisat i sina årliga sammanfattningar och relevanta förslag i myndighetens fördjupade utvärdering av de nationella miljömålen. Synpunkter ska inhämtas från de övriga myndigheterna som har ett miljöledningssystem enligt miljöledningsförordningen. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 30 september 2020.

2.1. Iakttagelser utifrån skrivningar i uppdraget

Mot bakgrund av att regeringsuppdraget inkom till Naturvårdsverket under pågående process med att ta fram denna sammanfattande redovisning av 2019 års miljöledningsarbete har vi valt att ge en uppdaterad lägesbild av myndigheternas miljöledningsarbete och redovisning i några delar som lyfts fram i uppdraget. Vårt urval innehåller även Naturvårdsverkets tidigare framförda förslag till regeringen. Lägesbilden ger en översikt av myndigheternas hantering av dessa frågor i dagsläget.

En riktad granskning har gjorts av myndighetsrapporterna i följande delar (*inom parentes utdrag ur texten i regeringsuppdraget*):

- **Indirekt miljöpåverkan - beskrivning av måluppfyllelse** (*En stärkt rapportering av den indirekta miljöpåverkan..., se över vilka krav som bör ställas på vad myndigheterna ska redovisa som säkerställer ständiga förbättringar vad gäller såväl indirekt som direkt miljöpåverkan och, om möjligt, effekter på miljö och klimat även från den indirekta miljöpåverkan.*)
- **Miljökrav i upphandling, avfallshantering och digitala möten** (*För den direkta miljöpåverkan ska myndigheten bl.a. ta fram förslag på rapporteringskrav som stärker miljöanpassade upphandlingar och säkerställer att myndigheternas resurshushållning och avfallshantering är effektiv samt att de främjar minskade utsläpp från tjänsteresor, tex. genom användning av digitala möten där det är möjligt och relevant.*)

¹⁶ Regeringsuppdrag att se över och ge förslag på förändringar i miljöledningsförordningen, M2020/00238/Nm: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Oversyn-av-forordningen-2009907-om-miljoledning-i-statliga-myndigheter/>

Nedan presenteras några iakttagelser som har gjort inom respektive område under den riktade granskningen.

Indirekt miljöpåverkan

- Närmare 80 procent av myndigheterna har besvarat frågan om mål för aktiviteter med en indirekt betydande påverkan på miljön. Flera har redovisat mål för miljökrav i upphandling och att utbilda personalen i miljö och hållbarhet respektive miljöledning under indirekt miljöpåverkan. Det saknas ofta indirekta mål som speglar myndighetens integrering av miljö i de verksamhetsprocesser som följer av myndighetens uppdrag.
- Målen för indirekt miljöpåverkan är vanligen formulerade som prestationsmål och måloppfyllelsen beskrivs i form av prestationer, genomförda åtgärder, eller mer övergripande som en sammanfattande bedömning.
- Målen är sällan formulerade som uppnådd miljöeffekt eller miljötillstånd annat än när en direkt koppling finns till de nationella miljökvalitetsmålen. Målformuleringarna behöver bättre spegla önskad miljöeffekt och kompletteras med delmål på årsbasis för att underlätta uppföljningen av utvecklingen mot önskad effekt.

Miljökrav i upphandling

- De flesta myndigheter har mål avseende miljökrav i upphandling. Målen är olika formulerade men ofta mätbara. Vanligt är att de uttrycks som att andelen miljökrav i upphandlingar ska öka. Flera myndigheter preciserar inom vilken typ av upphandlingar miljökrav ska ställas t.ex. vid inköp av IT-utrustning, konferenslokaler och tjänstebilar. Däremot beskrivs sällan vilka faktiska miljökrav som har ställts. Här finns utvecklingspotential i att precisera olika nivåer av miljökrav.
- Flera myndigheter kommenterar att de vidtar åtgärder för att förbättra arbetet med upphandlingar och att ställa miljökrav. Det handlar bl.a. om utbildningsinsatser, ta fram styrande dokument och utveckla modeller för att göra miljöbedömningar av upphandlingar.
- Vid en genomgång av de uppgifter som beskriver kvaliteten i den statistik som rapporteras är det tydligt att det finns brister som behöver åtgärdas, se vidare kapitel 6, Miljökrav i upphandling. Det behövs både bättre teknisk stöd för uppföljning av ställda miljökrav i upphandlingar och tydlig vägledning i att ställa miljökrav.
- Några enstaka myndigheter lyfter fram att de ställer miljökrav utifrån ett LCA-perspektiv.

Resursförbrukning och avfallshantering

- Flera myndigheter redovisar brett formulerade mål om att minska miljöpåverkan från kontorsverksamheten. Vanliga preciserade mål är att minska energianvändningen och pappersförbrukningen. Målen är ofta mätbart formulerade med tydliga indikatorer för uppföljning.
- Många myndigheter har mål som kopplar till avfallshantering. Det handlar om att förbättra källsorteringen för att öka mängden återvunnet avfall och minska mängden restavfall.
- Några myndigheter har mål som uttrycker att de t.ex. vill minska konsumtionen, bidra till ett ökat kretsloppssamhälle samt öka återbruk av möbler och elektronisk utrustning. Man vill minimera uppkomst av avfall genom ökad livslängd och se över behov av icke förnybara råvaror ur ett livscykelperspektiv.

Tjänsteresor, transporter, maskiner och andra fordon samt digitala möten

- En majoritet av myndigheterna har mål och åtgärder för att minska (eller inte öka) sina tjänsteresor. Ungefär en fjärdedel av myndigheterna har mål och åtgärder för att minska (eller inte öka) sina flygresor.
- Ett stort antal myndigheter har mål och åtgärder för att öka sina digitala möten.
- Det finns olika sätt att ta fram uppgifter för att beräkna och rapportera koldioxidutsläpp t.ex. via sin resebyrå eller Naturvårdsverkets schablon. En majoritet av myndigheterna använder Naturvårdsverkets schablon när de tar fram uppgifter om sina utsläpp av koldioxid från tjänsteresor. I nuvarande rapportering av myndighetens utsläpp från flygresor finns inget krav på att inkludera eventuell höghöjdseffekt men i den uppdaterade schablonen som Naturvårdsverket tillhandahåller finns möjlighet att både inkludera utsläpp för framtagande av bränslen utifrån ett livscykelperspektiv och höghöjdseffekten när det gäller flygresor. Ett fåtal myndigheter uppger att de i sina rapporter inkluderar flygresornas höghöjdseffekt.
- Några få myndigheter har verksamhetsuppdrag som gör att de dominerar statistiken gällande koldioxidutsläpp inom respektive fordonskategori, inklusive maskiner och andra fordon.

3. Efterlevnad av förordningen

I bilagan till miljöledningsförordningen regleras vilka uppgifter myndigheterna ska rapportera. Informationen i myndighetsrapporterna ger en bild av myndigheternas miljöledningsarbete och hur det förhåller sig till kraven i förordningen. Årets uppföljning och redovisning av efterlevnaden av förordningen hålls kortfattad mot bakgrund av att det under året kommer genomföras en översyn av miljöledningsförordningen.¹⁷

Den återgivna förordningstexten i kapitlet är nedkortad. För att ta del av den kompletta förordningstexten hänvisas till miljöledningsförordningen¹⁸. För mer utförliga texter som förklarar innebörden av miljöledningssystemets olika delar hänvisas till *Vägledning för miljöledning i staten*¹⁹.

3.1. Antal myndigheter med miljöcertifiering har ökat

Av 3 § i miljöledningsförordningen framgår bl.a. att en myndighet som ska ha ett miljöledningssystem och vars verksamhet medför en betydande miljöpåverkan bör

1. registrera sig enligt EMAS eller
2. certifiera sig enligt standarden ISO 14001.

Att miljöcertifiera verksamheten ger en hög trovärdighet i miljöarbetet och stöd i myndighetens löpande förbättring av miljöprestandan. Utöver ISO 14001 och EMAS²⁰ finns andra erkända system för miljöcertifiering²¹.

- Under 2019 certifierade ytterligare en myndighet sin verksamhet enligt ett annat erkänt system än ISO 14001 eller EMAS och en myndighet har både certifierat verksamheten enligt ISO 14001 och ett annat erkänt system.
- Två myndigheter kompletterade sina certifieringar enligt ISO 14001 med att registrera verksamheten enligt EMAS. Den ena var tidigare certifierad enligt ett annat erkänt system men har lämnat den certifieringen.
- En myndighet som tidigare var miljöcertifierad enligt ett annat erkänt system rapporterar att de inte längre är certifierade enligt något system.

¹⁷ Naturvårdsverkets har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter (M2020/00238/Nm).

¹⁸ Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter, http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2009907-om-miljoledning-i-statliga_sfs-2009-907

¹⁹ <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6768-7.pdf>

²⁰ EMAS (Eco Management and Audit Scheme). Myndigheterna kan registrera sig enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009.

²¹ Benämns i rapporteringssystemet 'Annat erkänt system, t.ex. miljödiplomering'.

Sammanlagt är nu 45 myndigheter, knappt en fjärdedel av miljöledningsmyndigheterna, helt eller delvis miljöcertifierade varav fyra även är registrerade enligt EMAS. Detta innebär en ökning från totalt 43 som helt eller delvis var miljöcertifierade år 2018. Se bilaga 2 Miljöcertifierade myndigheter.

3.2. Flera har inte uppdaterat miljöutredningen enligt kraven

Av 4 och 5 §§ i miljöledningsförordningen framgår bl.a. att den miljöpåverkan som verksamheten kan ge upphov till ska vara utredd (miljöutredning). Miljöutredningen ska hållas aktuell dvs. ses över och uppdateras vid väsentliga förändringar i verksamheten eller minst vart femte år. Miljöutredningen ska ligga till grund för miljöledningssystemets inriktning och utformning.

6 § Om myndigheten har ett förenklat miljöledningssystem men miljöutredningen visar att verksamheten kan ge upphov till betydande indirekt miljöpåverkan, ska miljöledningssystemet omfatta denna indirekta miljöpåverkan.

I miljöutredningen ska myndighetens verksamhet, aktiviteter, som ger upphov till betydande miljöpåverkan identifieras. Resultatet ligger till grund för prioriteringar i miljöarbetet och styrning via mål och åtgärder.

- Majoriteten av myndigheterna har uppdaterat sina miljöutredningar utifrån kravet i miljöledningsförordningen dvs. under de senaste fem åren. Knappt en fjärdedel har uppdaterat miljöutredningarna under år 2019.
- Det är 24 myndigheter som redovisar att deras miljöutredning senast uppdaterades år 2014 eller tidigare, vilket inte är förenligt med kravet i förordningen. Bland dessa myndigheter återfinns en nationell och tre regionala miljömålsmyndigheter.

Av förordningen framgår att 37 myndigheter²² får ha ett förenklat miljöledningssystem vilket innebär att det är tillräckligt att miljöledningssystemet avser verksamhetens direkta miljöpåverkan. Däremot ska alla myndigheter i samband med miljöutredningen bedöma om verksamheten kan ge upphov till betydande indirekt miljöpåverkan. Om så är fallet ska miljöledningssystemet även omfatta denna miljöpåverkan.

- Av myndigheterna som enligt miljöledningsförordningen får ha ett förenklat miljöledningssystem har cirka hälften rapporterat mål för indirekt miljöpåverkan. Målen avser ofta miljökrav i upphandling, utbildning av egen personal och indirekt resande t.ex. att via digitala lösningar minska resorna till myndigheterna.

Flera myndigheter som får ha ett förenklat miljöledningssystem tydliggör i rapporteringen att verksamheten inte ger upphov till betydande indirekt

²² En av myndigheterna som får ha ett förenklat miljöledningssystem lämnar sin redovisning tillsammans med en myndighet som ej har förenklat miljöledningssystem vilket innebär att 37 rapporter har analyserats utifrån ett förenklat miljöledningssystem.

miljöpåverkan och därför hanteras inte denna miljöpåverkan. Enstaka myndigheter konstaterar bara att de har ett förenklat miljöledningssystem och därför inte redovisar någon indirekt miljöpåverkan.

3.3. Uppgifter saknas i rapporterna

Flera myndigheter har i rapporteringen för år 2019 utelämnat obligatorisk information. Dessutom har flera myndigheter i efterhand återkommit med förfrågan om rättelser av inrapporterade felaktiga uppgifter för både 2018 och 2019.

Miljömålsmyndigheterna förväntas ligga i framkant och utgöra goda exempel i miljöledningsarbetet. Vi har gått igenom dessa myndigheters rapporter och noterat att det finns brister i några av dessa.

- Det saknas uppgifter i flera myndighetsrapporter genom att man hänvisar till årsredovisning, åtgärdsprogram och handlingsplaner för mer information.
- En nationell miljömålsmyndighet saknar mål och åtgärder för direkt miljöpåverkan. Samma myndighet har inte redovisat några åtgärder för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet.
- En nationell miljömålsmyndighet redovisar samma mål för direkt och indirekt miljöpåverkan. På frågan om måluppfyllelse avseende målen för direkt och indirekt miljöpåverkan hänvisas till svaret på frågorna om genomförda åtgärder för att nå målen.
- En nationell och en regional miljömålsmyndighet har inte redovisat mål och åtgärder för indirekt miljöpåverkan.

När det gäller statistik för tjänsteresor och transporter, energianvändning och miljökrav i upphandling saknas också några rapporterade värden från miljömålsmyndigheterna nationellt och regionalt.

- Två nationella myndigheter har inte lämnat en komplett redovisning av koldioxidutsläpp från tjänsteresor och transporter. Utsläpp från bil saknas i redovisningarna.
- En regional miljömålsmyndighet har inte rapporterat någon energistatistik.
- En nationell och två regionala myndigheter rapporterar inget upphandlingsvärde och en nationell myndighet har inte redovisat något värde för miljökrav i upphandling.

3.4. Mål för indirekt miljöpåverkan behövs för att integrera miljö i verksamheten

Av 7 och 8 §§ i miljöledningsförordningen framgår bl.a. att myndigheter som omfattas av förordningen ska ha en miljöpolicy och fastställda miljömål för verksamheten. Miljömålen ska vara mätbara i den mån som det är praktiskt möjligt att mäta målen och hur de uppnåtts. Miljöpolicy och miljömålen ska bidra till en hållbar utveckling och till att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Myndigheternas miljömål ska bidra till att förbättra miljöprestandan, integrera miljö i verksamheten och till ständig förbättring.

- Drygt 95 procent av myndigheterna har redovisat mål för direkt miljöpåverkan. Vanligast är mål om att sänka koldioxidutsläppen från tjänsteresor, öka användningen av teknik för digitala möten, minska energianvändningen samt förbättra materialhushållning genom ökad källsortering, återvinning och återbruk.
- Nästan 70 procent av myndigheterna har uppsatta mål för tjänsteresor och lika många har genomfört åtgärder för att minska, eller inte öka, sina resor. Samtidigt har 30 procent genomfört åtgärder för att minska, eller inte öka, flygresorna.
- Närmare 80 procent av myndigheterna har redovisat mål för indirekt miljöpåverkan. Många av dessa myndigheter har redovisat mål för miljökrav i upphandling under indirekt miljöpåverkan. Andra tar upp målsättningar att utbilda personalen i miljö och hållbarhet respektive miljöledning vilket inte direkt bidrar till bättre miljöprestanda. Det finns fortfarande brister i att målen inte avser hur myndigheten kan bidra till ökad miljöprestanda genom att integrera miljö inom verksamhetsområden som följer av myndighetens uppdrag.
- Flera hänvisar i myndighetsrapporten till åtgärdsprogram och handlingsplaner inom miljömålsarbetet vilket gör att rapporterna inte är kompletta.
- Flera redovisar mål som kopplar till Agenda 2030.
- Fem myndigheter har inte fastställt några miljömål alls.

Myndigheternas mål för den direkta miljöpåverkan och för miljökrav i upphandling är vanligtvis mätbart formulerade, ofta som nyckeltal. Målen för den indirekta miljöpåverkan är inte mätbart formulerade i samma utsträckning.

Måluppfyllelsen går i de flesta fall bra att bedöma för målen för direkt miljöpåverkan och miljökrav i upphandling. Däremot är målen för indirekt miljöpåverkan mer övergripande formulerade och sällan lika mätbart formulerade. Ibland hänvisas till de nationella miljökvalitetsmålen som beskriver ett miljö-tillstånd.

Det är svårare att beskriva måluppfyllelsen för dessa mål och den beskrivs ofta som uppföljning av genomförda åtgärder som ska bidra till att målen uppfylls dvs. en uppföljning av prestationer. I de fall myndigheterna sätter upp fleråriga mål utan delmål försvårar det att årligen bedöma måluppfyllelsen.

3.5. Fortsatt fokus på att stärka åtgärdsarbetet behövs

Av 9 och 12 §§ i miljöledningsförordningen framgår bl.a. att miljöledningssystemet innebär att myndigheten ska ha en handlingsplan för arbetet med att nå miljömålen. Arbetet med att följa handlingsplanen och nå miljömålen ska dokumenteras, redovisas, följas upp och revideras så att arbetet fortlöpande förbättras.

Ett aktivt åtgärdsarbete, gärna innovativt, krävs för att driva miljöarbetet framåt, nå uppsatta mål och förbättra miljöprestandan.

- De flesta, omkring 80 procent av myndigheterna, har redovisat åtgärder både för att nå målen för direkt och indirekt miljöpåverkan.
- Endast ett fåtal myndigheter har inte redovisat åtgärder avseende den direkta miljöpåverkan. Något fler, cirka en femtedel, har inte redovisat åtgärder för indirekt miljöpåverkan.
- Fortfarande finns otydligheter i redovisningarna som att åtgärderna är formulerade som mål eller otydlighet kring om de avser planerade eller genomförda åtgärder under aktuellt verksamhetsår. Några myndigheter hänvisar till sina årsredovisningar för beskrivning av åtgärdsarbetet vilket innebär att rapporteringen inte är komplett.

3.6. Informations- och utbildningsinsatser ska inte rapporteras som mål

14 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten genom information och utbildning fortlöpande utvecklar personalens kompetens och medvetenhet om miljöhänsyn i det egna arbetet.

Enligt miljöledningsförordningen ska myndigheterna återkommande genomföra både generella miljöutbildningar och utbildningar riktade till särskilda målgrupper inom myndigheten. Omfattningen av informations- och utbildningsinsatserna varierar mycket. Ett mindre antal myndigheter har inte redovisat några genomförda insatser under år 2019.

- De flesta har i anslutning till frågan om kompetenshöjande åtgärder redovisat att de genomför grundläggande utbildningsaktiviteter, till exempel att de har information om miljöledning på intranätet och som en del i introduktionsutbildningen av nyanställda. Obligatoriska webbaserade grundutbildningar i miljö ges ofta.
- Intranätet används av flera för att beskriva myndighetens miljöpåverkan och ge tips på hur man kan bidra till att minska den.

- Flera myndigheter har under år 2019 utbildat personalen i att koppla egna verksamhetsmål till de nationella miljö kvalitetsmålen och i Agenda 2030. Dessutom rapporterar flera om genomförda utbildningar i att ställa miljökrav i upphandlingar samt att hålla digitala möten.
- I samband med att myndigheter ser över sina miljöledningssystem, uppdaterar miljöutredningar samt genomför interna och externa miljörevisioner sker informationsspridning i organisationerna. Ofta utbildas personal till att bli interna miljörevisorer i enlighet med ISO 14001.
- Flera myndigheter har under mål och åtgärder i miljöledningsrapporten redovisat mål och åtgärder som syftar till att höja medarbetarnas kunskap i miljö- och hållbarhetsfrågor. Denna typ av åtgärder ska redovisas i fråga 8 om vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet.

4. Tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon

Myndigheterna ska enligt förordningen rapportera in de anställdas och, om möjligt, konsulter utsläpp från tjänsteresor och transporter samt utsläpp från maskiner och övriga fordon²³ som används i myndighetsverksamheten.

4.1. De totala koldioxidutsläppen minskar

Myndigheternas samlade rapporterade utsläpp av koldioxid från tjänsteresor och transporter samt från maskiner och övriga fordon har under år 2019 åter minskat efter en tillfällig ökning år 2018 och är nu på den lägsta nivån sedan 2011, se figur 1.

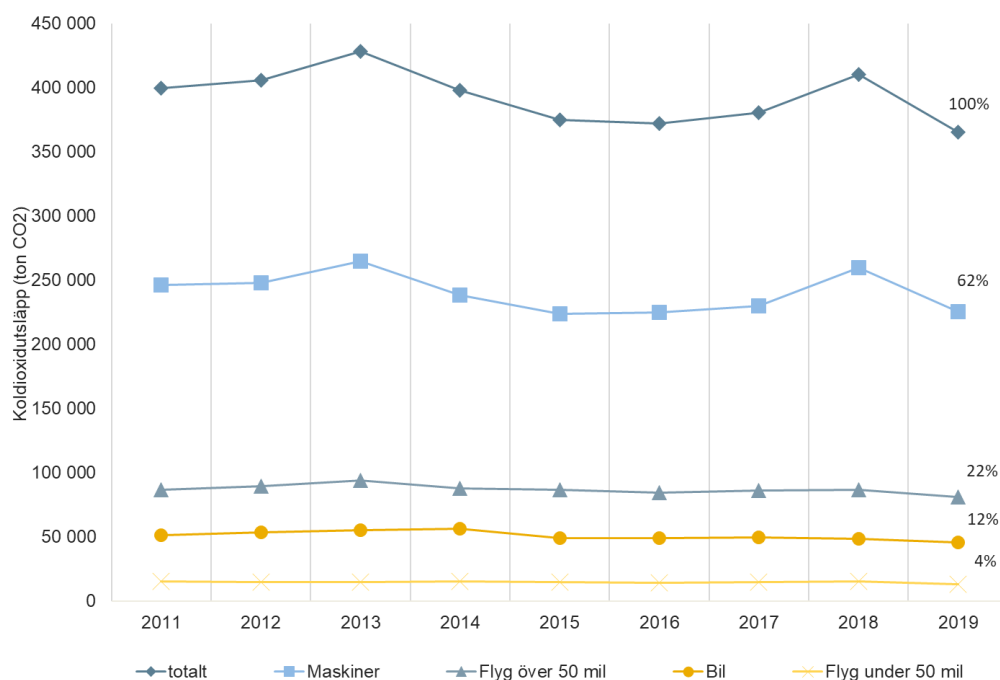
Tabell 1. Koldioxidutsläpp i ton per transportslag 2017–2019.²⁴

Trafikslag	2017	2018	2019
Maskiner och övriga fordon	229 814	259 525	225 148
Långa flygresor >50 mil	86 239	86 794	81 250
Bil	49 693	48 502	45 604
Korta flygresor <50 mil	14 619	15 171	13 294
Buss	259	189	138
Tåg	1	3	2
Totalt	380 625	410 184	365 436

Utsläpp från maskiner och övriga fordon dominerar utsläppen och därefter kommer utsläpp från långa flygresor, över 50 mil, se tabell 1. Fördelningen av utsläppen från olika transportslag varierar stort mellan myndigheter främst beroende på olika verksamheter och uppdrag.

²³ Till maskiner och övriga fordon räknas fordon för tillsynsverksamhet och patrullering, motorredskap, terrängfordon, lastbilar, färjor och andra luftfartyg (flygplan, helikoptrar, svävare etc.).

²⁴ Antal myndigheter som redovisat uppgifter för respektive transportslag 2019: maskiner och övriga fordon 99 st., långa flygresor 183 st., bilresor 173 st., korta flygresor 180 st., bussresor 106 st., tågresor 180 st. I den sammanlagda uppgiften för utsläpp av koldioxid för 2019 fattas uppgifter för Karolinska institutet som inte redovisat några utsläpp.

Figur 1. Samlade utsläpp av koldioxid i ton från myndigheternas tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon, år 2011 - 2019.²⁵

I figur 1 framgår trenderna i myndigheternas samlade rapporterade utsläpp av koldioxid, totalt och uppdelat på fordonsslag samt maskiner och övriga fordon. Utvecklingen för buss och tåg har utelämnats i diagrammet eftersom linjen för de utsläppen ligger nära noll.

- Myndigheternas samlade redovisade koldioxidutsläpp från tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon uppgår år 2019 till cirka 365 000 ton.
- Koldioxidutsläppen är knappt två ton per årsarbetskraft år 2019, räknat på ungefär 197 000 anställda inom myndigheterna.
- Utsläppen av koldioxid från de flesta trafikslag har minskat. Utsläpp från maskiner och övriga fordon har minskat mest sedan 2018 (-13 procent). För långa flygresor, över 50 mil, går det inte att utläsa en ökning eller minskning av utsläppen, eftersom den myndighet²⁶ som rapporterade störst utsläpp av koldioxid år 2018 inte rapporterade några utsläpp för 2019.
- För enskilda myndigheter är nya verksamhetsuppdrag en vanlig orsak till att utsläppen ökar. En annan är nya resebyråavtal som innebär nya sätt att ta fram och beräkna utsläpp.

²⁵ I den sammanlagda uppgiften för utsläpp av koldioxid för 2019 fattas uppgifter för Karolinska institutet som inte redovisat några utsläpp.

²⁶ Karolinska institutet har inte redovisat något utsläpp av koldioxid från tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon för år 2019.

Förutsättningar och kvaliteten i 2019 års rapportering av utsläpp

Myndigheterna använder sig av olika sätt att ta fram och beräkna utsläppsdata såsom leverantörsuppgifter, eget uppföljningssystem eller genom uppskattningar. Naturvårdsverket och IVL har sedan 2014 tagit fram och regelbundet uppdaterat en schablon, ett hjälpmedel för myndigheter för att beräkna koldioxidutsläpp och annan klimatpåverkan från tjänsteresor och övrig bränsleanvändning. En majoritet av myndigheterna använder Naturvårdsverkets schablon när de tar fram uppgifter om sina utsläpp av koldioxid från tjänsteresor och transporter.

Inför myndigheternas rapportering av 2019 års utsläppsdata uppdaterade IVL schablonen som är publicerad på Naturvårdsverkets webbplats²⁷. Flera myndigheter har pekat på att val av mätmetod gör att de rapporterade koldioxidutsläppen varierar stort. Detta medför svårigheter att jämföra årets värden med föregående års värden, och att jämföra myndigheters utsläpp med varandra.

I den nu uppdaterade schablonen finns, förutom aktuella emissionsfaktorer, möjlighet att även inkludera utsläpp för framtagande av bränslen utifrån ett livscykelperspektiv samt höghöjdseffekten när det gäller flygresor. I redovisningen för år 2019 finns inget krav på att inkludera höghöjdseffekt i av myndighetens utsläpp från flygresor.

Granskningskommentarer

I följande avsnitt har vi uppmärksammat de myndigheter som har rapporterat de största utsläppen per fordonsslag. Respektive myndighets egna kommentarer om orsaker till en minskning eller ökning av utsläppen redovisas i de fall sådana finns.

4.2. Maskiner och övriga fordon - minskning av utsläpp för flera myndigheter

Maskiner och övriga fordon är de fordonsslag som står för de i särklass största utsläppen av koldioxid, cirka 62 procent.

- Sammanlagt står maskiner och övriga fordon för cirka 225 000 ton koldioxidutsläpp vilket är en minskning med 13 procent sedan 2018, se tabell 1. Det är främst myndigheter med verksamhet som innebär transporter med färjor eller helikoptrar samt har fordon för byggande, drift och underhåll av infrastruktur som har stora utsläpp från maskiner. Även myndigheter med omfattande tillsynsverksamhet och patrullering använder fordon vars utsläpp ska redovisas i denna kategori.²⁸

²⁷ <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljoledning/Miljoledning-i-staten/Redovisning/#co2>

²⁸ Några myndigheter redovisar bilar som används vid patrullering och tillsyn i kategorin bilresor men de bör redovisas under maskiner och övriga fordon.

Det är ungefär en fjärdedel av alla myndigheter som har rapporterat utsläpp från maskiner och andra fordon.

Tabell 2. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid från maskiner och övriga fordon 2019. M = miljömålsmyndigheter.

Myndighet	Departement	Kg CO ₂
Trafikverket (M)	Infrastrukturdepartementet ²⁹	162 000 000
Sjöfartsverket (M)	Infrastrukturdepartementet ³⁰	27 541 974
Kustbevakningen	Justitiedepartementet	16 801 594
Polarforskningssektariatet	Utbildningsdepartementet	6 483 256
Polismyndigheten	Justitiedepartementet	3 950 094
Affärsverket svenska kraftnät	Infrastrukturdepartementet ³¹	2 377 689
Fortifikationsverket	Finansdepartementet	1 218 923
Statens fastighetsverk	Finansdepartementet	1 133 584
Luffartsverket	Infrastrukturdepartementet ³²	916 608
Sveriges lantbruksuniversitet	Näringsdepartementet	462 615

De tre myndigheter som har redovisat de största utsläppen i denna kategori står för över 90 procent av de totala redovisade utsläppen från maskiner. Trafikverket som står för de största utsläppen tillsammans med Sjöfartsverket och Kustbevakningen har minskat sina utsläpp från maskiner och övriga fordon sedan 2018. Trafikverket uppger att den viktigaste förklaringen till minskningen är att de har använt sig av nya emissionsfaktorer jämfört med 2018. Även Affärsverkets svenska kraftnät har minskat sina utsläpp väsentligt sedan 2018. För Affärsverket svenska kraftnät, Sjöfartsverket och Kustbevakningen är förklaringen minskad förbrukning av marint bränsle, färre flygtimmar för skogsbrandsövervakning och att anläggningsprojekt har avslutat sina intensiva faser.

4.3. Flygresor - fortfarande i fokus

Myndigheterna rapporterar in utsläpp av koldioxid från flygresor uppdelat på långa och korta flygresor. För långa flygresor är sträckan över 50 mil och för korta flygresor är den under 50 mil. Om en hel flygresa innehåller delsträckor som är korta så bör dessa rapporteras under kategorin flygresor under 50 mil.

²⁹ Trafikverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

³⁰ Sjöfartsverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

³¹ Affärsverket svenska kraftnät tillhörde Miljö- och energidepartementet under 2019.

³² Luffartsverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

Långa flygresor - internationella uppdrag ger upphov till utsläpp

Långa flygresor är den näst största posten i de rapporterade utsläppen av koldioxid från myndigheterna. Orsaken till långa flygresor förklarar myndigheterna med att deras verksamheter till stor del utgörs av internationellt arbete. Långa flygresor står för cirka 81 000 ton koldioxid vilket är en dryg femtedel av de sammanlagda utsläppen.

Det är inte möjligt att säga hur utsläppen har förändrats från 2018 då en myndighet³³ som 2018 stod för åtta procent av de totala utsläppen från långa flygresor inte har redovisat några utsläpp för 2019. Om man jämför utsläppen mellan 2018 och 2019 för de andra myndigheterna så verkar de ha ökat något.

Tabell 3. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid totalt från långa flygresor 2019.

Myndighet	Departement	Kg CO2 totalt
Göteborgs universitet	Utbildningsdepartementet	7 281 648
Lunds universitet	Utbildningsdepartementet	5 743 954
Uppsala universitet	Utbildningsdepartementet	4 607 954
Kriminalvården	Justitiedepartementet	4 449 078
Kungliga Tekniska Högskolan	Utbildningsdepartementet	4 283 814
Stockholms universitet	Utbildningsdepartementet	4 164 490
Umeå universitet	Utbildningsdepartementet	2 803 575
Försvarets materielverk	Försvarsdepartementet	2 638 261
Polismyndigheten	Justitiedepartementet	2 627 361
Linköpings universitet	Utbildningsdepartementet	2 299 493

Tabell 4. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid per årsarbetskraft från långa flygresor 2019. M = miljömålsmyndigheter.

Myndighet	Departement	Kg CO2/åa
Folke Bernadotteakademien	Utrikesdepartementet	7 735
Polarforskningssekreteriatet	Utbildningsdepartementet	6 719
Kommerskollegium (M)	Utrikesdepartementet	4 667
Nordiska Afrikainstitutet	Utrikesdepartementet	4 463
Rymdstyrelsen	Utbildningsdepartementet	3 197
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	Socialdepartementet	3 059
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (M)	Utrikesdepartementet	2 780
Statens konstråd	Kulturdepartementet	2 449
Sametinget	Kulturdepartementet	1 981
Vetenskapsrådet	Utbildningsdepartementet	1 902

³³ Karolinska institutet har inte rapporterat in uppgifter om koldioxidutsläpp för 2019.

Flera universitet och högskolor under Utbildningsdepartementet har rapporterat jämförelsevis stora totala utsläpp av koldioxid från långa flygresor, men tittar man på utsläppen per årsarbetskraft är det andra myndigheter med flera internationella uppdrag, under främst Utrikesdepartementet och Utbildningsdepartementet, som har rapporterat stora utsläpp.

Göteborgs universitet har rapporterat mycket större koldioxidutsläpp från långa flygresor för 2019 jämfört med 2018. Anledningen till detta uppges vara ett nytt beräkningssätt där man tar hänsyn till flygets höghöjdseffekter i 2019 års värden. Folke Bernadotteakademien redovisar också en ökning av utsläppen och uppger omfattande internationella uppdrag som orsak till detta. Polarforskningsinstitutet redovisar ökade utsläpp från flygresor per årsarbetskraft. En bidragande orsak uppges vara att myndigheten stod för flygresor för forskare som var del av en svenskledd expedition.

Uppsala universitet har redovisat en minskning av sina utsläpp från långa flygresor. Försvarets materielverk likaså och uppger en minskning i antalet anställda som förklaring.

Korta flygresor – störst potential att ersättas med tågresor

I denna kategori ingår både korta flygresor och delsträckor under 50 mil, i de fall en lång flygresa innebär mellanlandningar. Det innebär att de flesta inrikesresorna hamnar i denna kategorin.

- De korta flygresorna står för knappt fyra procent av de totala utsläppen från samtliga fordonsslag.
- Myndigheternas sammanlagda redovisade utsläpp av koldioxid från korta flygresor uppgår år 2019 till knappt 13 300 ton koldioxid, en minskning med cirka 12 procent sedan 2018.
- Korta flygresor är de som antas ha störst potential att kunna ersättas med tågresor.

Tabell 5. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid totalt från korta flygresor 2019. M = miljömålsmyndigheter.

Myndighet	Departement	Kg CO ₂
Umeå universitet	Utbildningsdepartementet	1 293 435
Försäkringskassan	Socialdepartementet	1 033 072
Polismyndigheten	Justitiedepartementet	967 377
Trafikverket (M)	Infrastrukturdepartementet ³⁴	886 967
Skatteverket	Finansdepartementet	723 569
Göteborgs universitet	Utbildningsdepartementet	497 276
Sveriges lantbruksuniversitet	Näringsdepartementet	488 448
Arbetsförmedlingen	Arbetsmarknadsdepartementet	478 422
Uppsala universitet	Utbildningsdepartementet	404 905
Försvarets materielverk	Försvarsdepartementet	395 115

³⁴ Trafikverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

Tabell 6. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid per årsarbetskraft från korta flygresor 2019. M = miljömyndigheter.

Myndighet	Departement	Kg CO2/åa
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (M)	Näringsdepartementet	641
E-hälsomyndigheten	Socialdepartementet	540
Sametinget	Kulturdepartementet	497
Statens konstråd	Kulturdepartementet	496
Kustbevakningen	Justitiedepartementet	481
Domstolsverket	Justitiedepartementet	477
Brottsoffermyndigheten	Justitiedepartementet	433
Riksantikvarieämbetet (M)	Kulturdepartementet	393
Folkhälsomyndigheten (M)	Socialdepartementet	379
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	Utrikesdepartementet	354

Bland de myndigheter som har rapporterat de största utsläppen från korta flygresor återfinns de som har kontor långt från Stockholm eller har verksamhet på flera orter, se tabell 5 och 6.

Flera myndigheter har rapporterat en minskning av utsläpp för år 2019. Den vanligaste förklaringen anses vara en ökad medvetenhet om hur val av transportslag påverkar utsläppen och därmed väljs tågresor oftare framför flyg för kortare resor. Man kan också se en ökning av digitala möten som kan vara en del av förklaringen.

Statens konstråd har redovisat en ökning av utsläppen från korta flygresor med 33 procent vilket kan kopplas till ett stort antal resor i två nya regeringsuppdrag. Även Kustbevakningen och Sametinget har redovisat en ökning av utsläpp från korta flygresor. Domstolsverket, som inte rapporterat några utsläppsuppgifter 2018, har 2019 tillkommit på listan över myndigheter som redovisat störst utsläpp från korta flygresor per anställd.

4.4. Bilresor - förändrad verksamhet kräver ökad mobilitet

Myndigheternas samlade redovisade utsläpp av koldioxid från bilresor utgör en ganska stor del av de totala utsläppen men har minskat något sedan 2018. Bland de myndigheter som har de största koldioxidutsläppen från bilar per årsarbetskraft återfinns de med egna tjänstebilar och spridd verksamhet inom Sverige.

- Myndigheternas samlade redovisade utsläpp från bilresor motsvarar 12 procent av de totala utsläppen från samtliga fordonsslag och uppgår till cirka 45 600 ton koldioxid, se tabell 1.

- De myndigheter som har rapporterat in de största utsläppen per årsarbetskraft och totalt är myndigheter med stor andel persontransporter och verksamheter som inbegriper bevakning eller patrullering, se tabell 7 och 8.

Tabell 7. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid totalt från bilresor 2019. M = miljömålsmyndigheter.

Myndighet	Departement	Kg CO2
Polismyndigheten	Justitiedepartementet	23 641 945
Trafikverket (M)	Infrastrukturdepartementet ³⁵	3 257 309
Kriminalvården	Justitiedepartementet	2 777 015
Arbetsförmedlingen	Arbetsmarknadsdepartementet	1 197 347
Statens jordbruksverk (M)	Näringsdepartementet	1 034 607
Tullverket	Finansdepartementet	940 654
Fortifikationsverket	Finansdepartementet	899 103
Sjöfartsverket (M)	Infrastrukturdepartementet ³⁶	721 557
Statens institutionsstyrelse	Socialdepartementet	699 227
Skogsstyrelsen (M)	Näringsdepartementet	674 133

Tabell 8. De tio myndigheter som redovisat störst utsläpp av koldioxid per årsarbetskraft från bilresor 2019. M = miljömålsmyndigheter.

Myndighet	Departement	Kg CO2/år
Fortifikationsverket	Finansdepartementet	1 441
Sametinget	Kulturdepartementet	1 222
Skogsstyrelsen (M)	Näringsdepartementet	863
Polismyndigheten	Justitiedepartementet	854
Länsstyrelsen i Norrbotten	Finansdepartementet	822
Länsstyrelsen i Västerbotten	Finansdepartementet	737
Specialpedagogiska skolmyndigheten	Utbildningsdepartementet	702
Statens fastighetsverk	Finansdepartementet	678
Arbetsmiljöverket	Arbetsmarknadsdepartementet	674
Sjöfartsverket (M)	Infrastrukturdepartementet ³⁷	651

Polismyndigheten är den myndighet som dominerar utsläppen av koldioxid från bilresor. Myndigheten står för över hälften av alla dessa redovisade utsläpp. Trafikverket är en av myndigheterna som har redovisat en ökning av sina utsläpp från bilresor. Ökningen förklaras med kraftigt växande verksamhet och flertal nya uppdrag som kräver ökad mobilitet.

³⁵ Trafikverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

³⁶ Sjöfartsverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

³⁷ Sjöfartsverket tillhörde Näringsdepartementet under 2019.

Fortifikationsverket har redovisat en minskning av sina utsläpp från bilresor. En orsak till detta är ökad användning av Skype och flera resor med tåg, men uppföljningen av fordonsflottan behöver förbättras. Försvarets materielverk har också redovisat en minskning av utsläpp från bilresor.

Flytt av verksamhet mellan försvarsmyndigheterna och därav ändrat antal årsarbetskrafter förklarar de minskande utsläppen. Skogsstyrelsen har på grund av kraftigt minskade anslag och mindre verksamhetsvolym redovisat minskat utsläpp från bilresor.

4.5. Utsläpp från resor med buss, tåg och färja - står för minsta miljöpåverkan

Buss-, tåg- och färjeresorna står för en liten del av myndigheternas samlade utsläpp av koldioxid från samtliga fordonsslag.

- De sammanlagda utsläppen från myndigheternas buss- och färjeresor 2019 uppgår till cirka 140 ton, se tabell 1, vilket är en minskning med cirka 27 procent från 2018.
- Tåget svarar för mindre än en procent av hela transportsektorns utsläpp av koldioxid³⁸ och myndigheternas tågresor står för en minimal andel av statens totala utsläpp av koldioxid från tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon.
- År 2019 uppgick utsläppen av koldioxid från myndigheternas tågresor till cirka två ton vilket är en minskning jämfört med år 2018, se tabell 1. Utsläppen från tåg skiljer sig dock mycket beroende på om man åker tåg i Sverige jämfört med andra delar av Europa. För de myndigheter som har svårt att skilja de olika tågresorna åt utifrån typ av tåg, kan utfallet av det redovisade utsläppet bli mycket olika.
- Ett fåtal myndigheter uppger att de har rapporterat utsläpp från resor med färja.

4.6. Koldioxidutsläpp från REMM-myndigheternas tjänsteresor

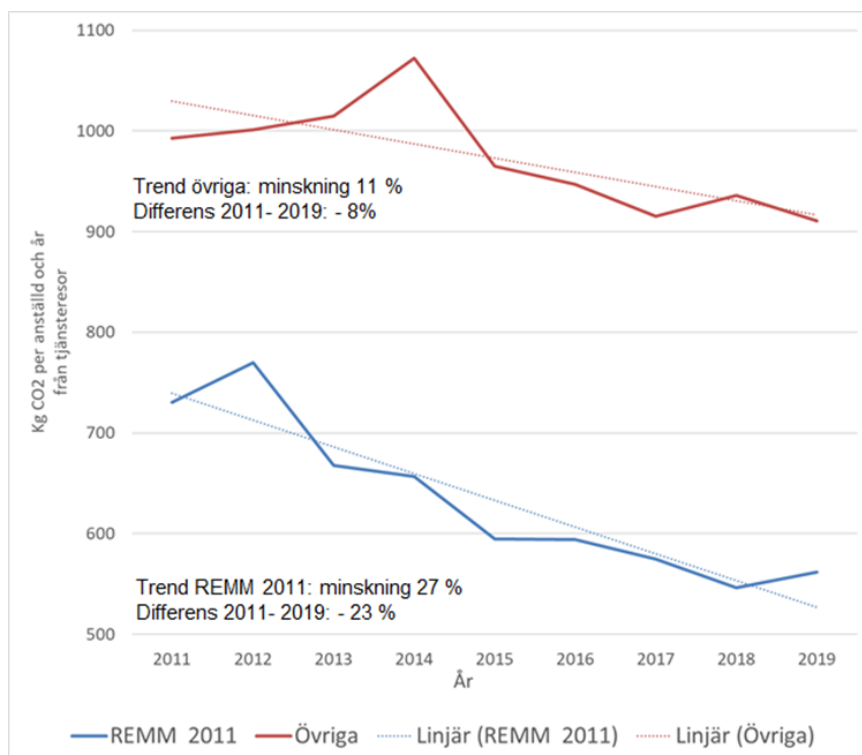
Ungefär 80 myndigheter³⁹ har i två omgångar, 19 stycken 2011 och ytterligare cirka 60 stycken 2016, fått i uppdrag av regeringen att öka och utveckla användningen av digitala möten inom och mellan myndigheter. Målet är att minska koldioxidutsläppen från tjänsteresor för de myndigheter som ingår i arbetet.

³⁸ <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/miljo---for-dig-i-branschen/energi-och-klimat/Transportsektorns-utslapp/Jarnvagens-utslapp/>

³⁹ <https://www.remm.se/om-remm/>

Koldioxidutsläpp från myndigheter anslutna till REMM sedan 2011

De 19 myndigheter som har deltagit i REMM-arbetet sedan 2011 (REMM 2011-myndigheter) ökar sina koldioxidutsläpp med nästan tre procent i snitt per anställd. Det är första gången sedan 2012 som utsläppen per anställd ökar. De flesta av REMM 2011-myndigheterna har fortsatt att minska sina koldioxidutsläpp från resande, en myndighet redovisar oförändrade resultat, medan några få myndigheter rapporterar ökade utsläpp. Två av dessa myndigheter⁴⁰ står för över 80 procent av utsläppsökningen per anställd. Energimyndighetens ökning⁴¹ på nästan 90 procent av koldioxidutsläppen mellan 2018 och 2019, överskuggar elva andra myndigheters sammanlagda utsläppsminskning.

Figur 2. Utsläpp av koldioxid per anställd och år från myndigheternas tjänsteresor. Jämförelse mellan myndigheter som har ingått i REMM-projektet sedan 2011 (REMM 2011) och övriga myndigheter.

Detta innebär att den långa trenden med minskade utsläpp från REMM 2011-myndigheterna som grupp bryts. Jämför man utsläppen per anställd år 2011 och 2019 är det fortfarande en minskning men nu 23 procent jämfört med den beräknade trenden på 27 procent. Om Energimyndigheten hade redovisat samma resultat som år 2018 hade utfallet i stället blivit tre procents minskning för gruppen.

⁴⁰ Energimyndigheter och MSB

⁴¹ Energimyndighetens förklaring till ökningen av koldioxidutsläpp från resande: upphandling av ny resebyrå, som till skillnad ifrån den tidigare, även räknar in höghöjdseffekten och kväveoxider vid rapportering av klimatutsläpp. De har även haft fler långa flygresor bl.a. till Bryssel i samband med EU-förhandlingar av Energipaketet samt vid etablerandet av klimatsamarbeten under Parisavtalet.

De myndigheter som inte deltagit i REMM-projektet har en jämförbar minskning på åtta procent under samma tidsperiod, se figur 2.

Koldioxidutsläpp från myndigheter anslutna till REMM sedan 2016

Av de drygt 60 myndigheter som år 2016 fick i uppdrag av regeringen att arbeta med digitala möten enligt REMM-metoden, har 57 myndigheter rapporterat in uppgifter för år 2019. Drygt hälften av dessa är universitet och högskolor. Koldioxidutsläppen för tjänsteresor per anställd ökade för universitet och högskolor mellan 2015 och 2018. Mellan 2018 och 2019 har utsläppen minskat med knappt nio procent. Övriga myndigheter som fick uppdrag 2016 minskade också sina motsvarande utsläpp med fem procent. Detta kan tolkas som att effekten av myndigheternas arbete med digitala möten och andra klimatbesparande åtgärder nu börjat få effekt i dessa grupper. Resultatet kan jämföras med myndigheter som inte är med i REMM-arbetet och som mellan 2018 och 2019 ökade sina motsvarande utsläpp med knappt två procent i snitt per anställd.

4.7. Digitala möten för att minska utsläppen – en vanlig åtgärd bland myndigheter

Cirka hälften av myndigheterna rapporterade uppgifter om antal digitala möten för både 2018 och 2019. För år 2019 rapporterades totalt fyra miljoner digitala möten, nästan en fördubbling jämfört med de drygt två miljoner möten som rapporterades in för år 2018.⁴² Trafikverket står för cirka 600 000 av myndigheternas totala antal digitala möten, en ökning med 20 procent från år 2018. Medianvärdet för antalet digitala möten per anställd ökade från 9,5 till 10,5. Däremot har ökningstakten för digitala möten mattats av för REMM-myndigheter och till och med minskat något. Däremot har antalet digitala möten ökat från två till tre i snitt per anställd och år för universitet och högskolor. Det faktiska användandet i den senare gruppen är sannolikt betydligt större då mät- och rapporteringsrutinerna är bristfälliga.

Drygt 40 procent av alla myndigheter har ett styrande dokument som tar upp digitala möten som ett verktyg för att minska miljö- och klimatpåverkan från tjänsteresor. I gruppen REMM 2011-myndigheter är andelen 53 procent och i REMM 2016-myndigheterna 49 procent. Bland övriga myndigheter har 33 procent styrande dokument för digitala möten.

⁴² Siffran för antalet digitala möten totalt från 2018 har justerats ner från 4,7 miljoner då, vid en närmare genomgång av materialet, REMM upptäckte en dubbelräkning av vissa inrapporterade data.

Trender och förutsättningar för flera digitala möten

De flesta myndigheters medarbetare har nu baskunskaper i att genomföra digitala möten. Vidareutveckling av tekniken och kunskapshöjande insatser har gjorts, vilket tillsammans med yttre krav på ökad klimat- och miljömedvetenhet gjort att förutsättningarna för bra digital samverkan har stärkts⁴³. Osäkerheten kring hur myndigheter har möjlighet att använda molnbaserade mötes- och samverkans-tjänster kan dock påverka utvecklingen av den digitala möteskulturen.

⁴³ Exempel på insatser som har gjorts är satsningar på fler bärbara datorer, nya headsets, fler och bättre utrustade konferensrum, ökad bandbredd och mer stabil uppkoppling, och utbildning av personal i mötesverktygen.

5. Energianvändning

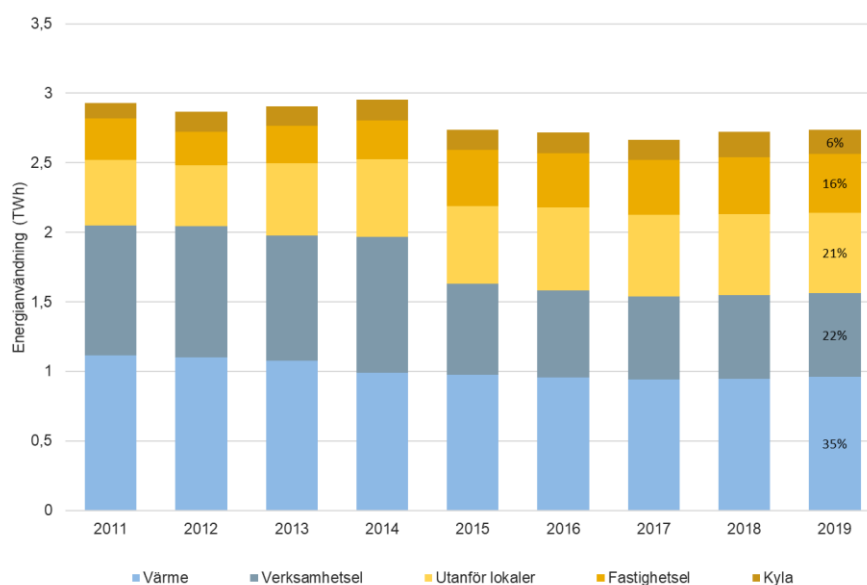

Myndigheter samarbetar med fastighetsägare för att minska energianvändningen. Flera väljer också förnybar el i sina elavtal och några producerar egen el.

5.1. Energianvändningen är oförändrad

Den totala energianvändningen för de rapporterade myndigheterna är oförändrad sedan 2018 och ligger även 2019 på 2,7 TWh. Fördelningen mellan olika energislag ser ungefär ut som tidigare år, se figur 3.

Energianvändningen för energislagen värme och fastighetsel har ökat något, medan energianvändning för kyla har minskat sedan 2018.

Figur 3. Myndigheternas energianvändning, TWh, uppdelat på energislag 2011 – 2019⁴⁴.

Flera myndigheter brottas med att ta fram rättvisande uppgifter till rapporteringen. Man lyfter osäkerheter såsom svårigheter att samla in uppgifter på grund av lokalbyte, geografiskt utspridda lokaler samt olika hyresvärdar, avtal, mätsystem m.m. Posten fastighetsel är förknippad med en del osäkerhet då många myndigheter har svårt att separera siffrorna för elanvändning och då en del uppgifter bygger på uppskattningar.

⁴⁴ Från år 2014 till 2015 förändrades myndigheternas redovisning av verksamhetsel respektive fastighetsel ganska kraftigt. Detta beror troligen på förbättrad mätning av verksamhetsel som därmed kom att redovisas mer korrekt och inte schablonmässigt.

Många myndigheter fortsätter att arbeta med sin energieffektivisering genom samarbeten med fastighetsägare, till exempel optimering av driftstider och gröna hyresavtal nämns som vägar till minskad energianvändning.

Att myndigheterna blir bättre på att beställa och samla in mer komplett energi-statistik, kan resultera i en till synes oförändrad energianvändning jämfört med tidigare år trots en reell energieffektivisering. Det är svårt att bedöma hur stor påverkan detta har, men klart är att en viss osäkerhet finns i de rapporterade värdena.

5.2. Fler ställer krav på förnybar el

Sverige har i och med energiöverenskommelsen⁴⁵ från år 2016 nya energi- och klimatpolitiska mål. Ett av målen är att elproduktionen skall vara 100 procent förnybar till år 2040. Att myndigheter går före och väljer förnybar el sänder det tydliga signaler till andra att följa efter.

En positiv trend är att antalet myndigheter som ställer krav på produktions-specifierad förnybar el fortsätter att öka, även om den rapporterade andelen förnybar el av totala elanvändningen har minskat något från föregående år. Antalet myndigheter som producerar egen el har ökat, men ökningen är väsentligt mindre än år 2018 då antalet fördubblades.

- Antalet myndigheter som anger att de helt eller delvis ställer krav på produktionsspecificerad förnybar el är 146 stycken vilket motsvarar 78 procent av myndigheterna, en tydlig ökning sedan år 2018.
- I snitt har de rapporterade myndigheterna 82 procent förnybar el, en minskning med en procentenhet från föregående år.
- Det är 31 myndigheter som redovisar att de producerar egen el, främst från solceller, en liten ökning från föregående år.
- Sett till den totala energianvändningen rapporterade cirka 30 procent av myndigheterna, 58 stycken, att de har 100 procent förnybar energi. Det är fyra färre än föregående år.
- Det är åtta myndigheter som redovisar att de får 100 procent förnybar energi utan att de ställt några särskilda krav på det, en minskning med fem stycken från föregående år.

⁴⁵ <http://www.regeringen.se/artiklar/2016/06/overenskommelse-om-den-svenska-energipolitiken/>

6. Miljökrav i upphandling

Många myndigheter har styrande dokument, till exempel policys, som anger att miljökrav ska ställas vid upphandlingar och avrop.⁴⁶ Det är vanligt med mål och åtgärder för att öka andelen upphandlingar och avrop med miljökrav.

6.1. Stor ökning av upphandlingsvärdet och andelen med miljökrav

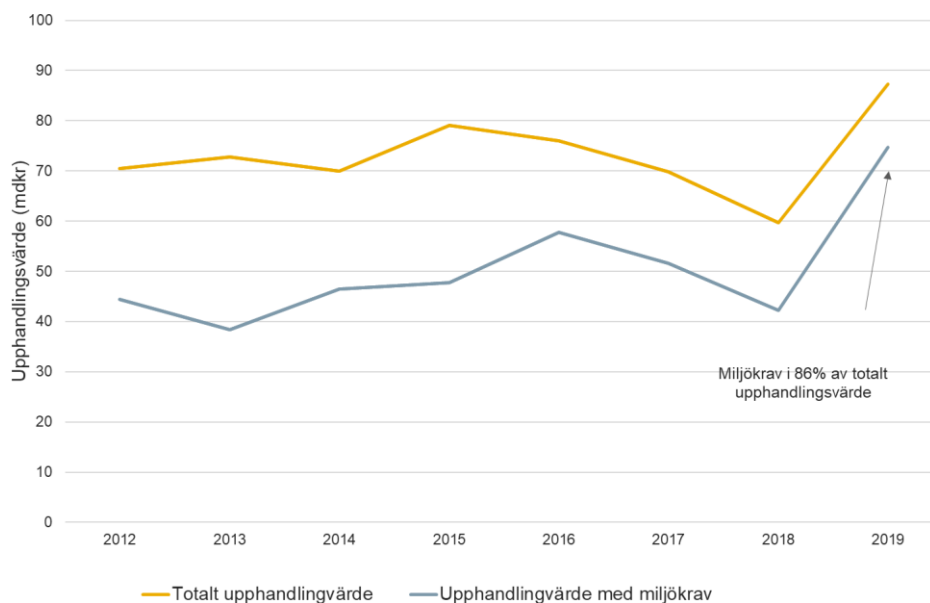
Under år 2019 var myndigheternas sammanlagda redovisade värde för upphandlingar och avrop från ramavtal cirka 87 miljarder kronor⁴⁷ vilket är en ökning med närmare 30 miljarder kronor från år 2018, se figur 4 och tabell 9. Även andelen upphandlingar med miljökrav av totala upphandlingsvärdet har ökat kraftigt.

- Upphandlingsvärdet som inkluderar miljökrav år 2019 är cirka 75 miljarder kronor⁴⁸, vilket motsvarar 86 procent av totala upphandlingsvärdet, se figur 4.
- Medelvärdet för myndigheternas upphandlingsvärde är 480 miljoner kronor och medianen är 27 miljoner kronor. Motsvarande siffror för upphandlingar med miljökrav är 415 respektive 20 miljoner kronor. Den stora skillnaden mellan medel- och medianvärden beror på att några få myndigheter står för en stor del av upphandlingsvärdet.

⁴⁶ Statistiken bygger på myndigheternas rapporterade värden som enligt vägledningen ska omfatta samtliga upphandlingar och avrop med avtal tecknade under 2019, totalt och med ställda miljökrav. Även direktupphandlingar ingår. Värdet av upphandlade ramavtal ska inte redovisas utan själva avropade värdet men undantag kan göras i de fall många små inköp görs löpande mot ett avtal då kan det uppskattade avtalsvärdet, för aktuellt rapporteringsår, rapporteras. I avrop med miljökrav ingår de avrop som görs mot ramavtal som redan innehåller miljökrav och de avrop där myndigheten själv ställt ytterligare miljökrav. Både avrop från både myndighetens egna ramavtal samt från de statliga ramavtalen ska rapporteras.

⁴⁷ För 2019 har tio myndigheter inte rapporterat något upphandlingsvärde och ytterligare sex stycken rapporterar inget värde för upphandlingar med miljökrav. Skatteverket och Kronofogdemyndigheten samordnar sina upphandlingar och en viss dubbelrapportering har skett av myndigheterna.

⁴⁸ Av de myndigheter som har rapporterat ett upphandlingsvärde för år 2019 har endast sex myndigheter angett noll eller inte registrerat ett värde för miljökrav i upphandling.

Figur 4. Det sammanlagda rapporterade värdet av alla upphandlingar och avrop genomförda 2012 – 2019 uppdelat på värde med miljökrav och totala värdet, miljarder kronor.

Tabell 9. Andelen av totala upphandlingsvärdet med miljökrav för åren 2016 – 2019.

Upphandlingsvärde	2016	2017	2018	2019
Totalt upphandlingsvärde (mdkr)	75,9	69,8	59,7	87,3
Upphandlingsvärde med miljökrav (mdkr)	57,7	51,6	42,2	74,7
Andel av upphandlingsvärdet med miljökrav (%)	76	74	71	86

En myndighets upphandlingsvolym påverkar statistiken för staten

I tabell 10 redovisas de tio myndigheter som har de största upphandlingsvolymerna. Tillsammans utgör värdet av deras upphandlingar under 2019 cirka 73 miljarder kronor och 83 procent av myndigheternas samlade upphandlingsvärde. Trafikverket som har den största upphandlingsvolymen står för mer än halva upphandlingsvärdet för samtliga 187 myndigheter.

- De tio myndigheter som upphandlar mest har ökat sitt samlade upphandlingsvärde med cirka 27 miljarder kronor mellan år 2018 och 2019, från 45,4 till 72,6 miljarder kronor.
- Trafikverket, som står för 68 procent av upphandlingsvärdet i gruppen, med de tio myndigheterna, har ökat sitt totala upphandlingsvärde med

cirka 30 miljarder kronor⁴⁹ mellan år 2018 och 2019 vilket motsvarar ökningen för alla 187 myndigheter.

- Tar man bort de två myndigheterna med de största upphandlingsvolymerna, Trafikverket och Försvarets materielverk, ur statistiken för gruppen om tio myndigheter år 2018 och 2019, har övriga åtta myndigheter ökat sitt samlade upphandlingsvärde med cirka 600 miljoner kronor.⁵⁰
- De tio myndigheterna har ställt miljökrav i 90 procent av totala upphandlingsvärdet år 2019, en ökning från 72 procent år 2018⁵¹.
- Andelen med miljökrav för staten som helhet påverkas av att Trafikverket, som ställer miljökrav i samtliga sina upphandlingar, har ökat upphandlingsvolymen mycket sedan år 2018. Om Trafikverket exkluderas från statistiken för värdet av upphandlingar med miljökrav 2018 och 2019 för de tio myndigheterna, visar resultatet för övriga nio myndigheter ändå en ökning av upphandlingsvärdet med miljökrav motsvarande cirka tre miljarder kronor.
- Upphandlingsstatistiken för de 187 myndigheterna påverkas mycket av några få myndigheters upphandlingar.

⁴⁹ Rapporteringen har förbättrats under 2019. Nu omfattar redovisningen avrop med förnyad konkurrensutsättning. Tidigare år har rapporteringen endast omfattat upphandlingar vilket till viss del förklarar ökningen 2019 jämfört med tidigare år.

⁵⁰ Försvarets materielverk (FMV) har rapporterat ett upphandlingsvärde på cirka 3 miljarder lägre år 2019 än 2018 och Migrationsverket som år 2018 fanns med bland de tio med största upphandlingsvolymerna, 2,6 miljarder kronor, rapporterade inte något upphandlingsvärde för år 2019.

⁵¹ I Miljöledning i staten 2017, En redovisning, rapport 6821, april 2018, tabell 3 redovisades ett felaktigt värde för andel av upphandlingsvärdet med miljökrav av totala upphandlingsvärdet. Rätt värde är 77 procent.

Tabell 10. Myndigheter med störst upphandlingsvolym i tusen kronor år 2019.

Myndighet	Departement	Värde av upphandlingar totalt (tkr)	Värde av upphandlingar med miljökrav (tkr)	Andel upphandlingar med miljökrav (%)
Trafikverket	Infrastrukturdepartementet ⁵²	49 421 300	49 421 300	100
Försvarets materielverk	Försvarsdepartementet	5 916 070	1 478 003	25
Affärsverket svenska kraftnät	Infrastrukturdepartementet ⁵³	3 270 572	3 259 987	100
Fortifikationsverket	Finansdepartementet	3 132 099	2 943 425	94
Arbetsförmedlingen	Arbetsmarknadsdepartementet	2 108 100	2 071 110	98
Kriminalvården	Justitiedepartementet	2 062 005	906 224	44
Polismyndigheten	Justitiedepartementet	1 893 980	1 439 601	76
Statens fastighetsverk	Finansdepartementet	1 855 767	1 803 576	97
Försäkringskassan	Socialdepartementet	1 496 208	1 391 735	93
Karolinska institutet	Utbildningsdepartementet	1 382 565	782 830	57
Totalt för dessa tio myndigheter		72 538 666	65 497 791	90

Rapporterade kvalitetsuppgifter om 2019 års upphandlingsstatistik

En granskning har gjorts av svaren på de frågor i rapporteringen som gäller beskrivningen av insamlat material och hur statistikuppgifterna är framtagna. rapporterad upphandlingsstatistik.⁵⁴

Över 90 procent av myndigheterna har besvarat frågan om vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning. Ungefär hälften har besvarat frågan om eventuella problem och luckor i materialet men få myndigheter har beskrivit hur och när de planerar att åtgärda dessa.

⁵² Trafikverket har tillhört Näringsdepartementet.

⁵³ Affärsverket svenska kraftnät har tillhört Miljö- och energidepartementet.

⁵⁴ För att ta del av frågor och hjälptexter se användarvägledningen för rapporteringen av uppgifter på Naturvårdsverkets webbplats <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljoledning/miljoled-staten/anvandarvagledning-rapportering-20200205.pdf>

Antal myndigheter som har angett att en eller flera av faktorerna organisationsförändringar, trender, nya uppdrag, nya mätmetoder samt övrigt med kommentar har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (frågan kan besvaras med flera alternativ). Svaren fördelas enligt följande:

- Nya mätmetoder: 16 myndigheter.
- Trender: 16 myndigheter.
- Organisationsförändringar: 10 myndigheter
- Nya uppdrag: 8 myndigheter
- Övrigt med kommentar: 153 myndigheter

Alla myndigheter har förklarat hur uppgifterna är framtagna. Svartalternativen är eget uppföljningssystem, leverantörsuppgifter samt uppskattning med kommentar. Svaren fördelas enligt följande (frågan kan besvaras med flera alternativ):

- Eget uppföljningssystem: 147 myndigheter
- Leverantörsuppgifter: 19 myndigheter
- Uppskattning: 71 myndigheter

Det är 107 myndigheter som har svarat att de enbart tar fram uppgifterna ur ett eget uppföljningssystem, 35 att de gör en uppskattning och tre att de använder leverantörsuppgifter. Närmare 25 procent av myndigheterna har angett att uppgifterna är framtagna med en kombination av svartalternativen.

Nedan redovisas iakttagelser som har gjorts vid genomgången av myndigheternas fritextsvar som både beskriver insamlat material och hur uppgifterna är framtagna.

Flera rapporterar att man har förbättrat bedömningen av vad som ska ingå i rapporteringen och insamlingen av uppgifter, vilket har resulterat i en större upphandlingsvolym och ett mer komplett resultat för år 2019. Till dessa myndigheter hör bl.a. Trafikverket, som dominerar upphandlingsstatistiken.

De myndigheter som under år 2019 har flyttat sina verksamheter till nya lokaler kommenterar att detta har lett till ett större antal upphandlingar och ett högre upphandlingsvärde, samt andra typer av upphandlingar. Även upphandling av outsourcing av IT-drift anges som orsak till högre upphandlingsvärde jämfört med tidigare år.

Ofta kommenteras vilka typer av upphandlingar som har tagits med i redovisningen, t.ex. om direktupphandlingar över 100 000 kronor har eller har inte tagits med. Någon rapporterar att de inte har haft möjlighet att sammanställa statistik på avropsnivå utan har istället inkluderat ramavtal och dess förväntade årsvolym. Andra har inte tagit med avrop alls då det skulle innebära för mycket manuell hantering. En har redovisat att man inte har rapporterat några uppgifter om upphandlingar genomförda under 2019 beroende på resursbrist. Flera saknar eller har inget tillförlitligt uppföljningssystem vilket gör det svårt att besvara frågorna med exakthet och det ekonomiska värdet är ofta uppskattningar.

I de fall uppgifterna är framtagna helt eller delvis via uppskattningar har ofta en beskrivning av tillvägagångssättet rapporterats. Det är vanligt att uppskattningar görs utifrån uppgifter i ekonomisystem. Uppgifter hämtas också från ärendehanteringssystem och då kan en felkälla för uppskattningarna vara brister i diarieföringen. Andra beskriver att små enskilda avrop slås ihop, kostnaden för externa konsulter uppskattas och i något enstaka fall uppskattas hela totala upphandlingsbeloppet då en del av upphandlingen är löpande och slutsumman ej känd vid rapporteringstillfället.

Flera myndigheter kommenterar att de vidtar åtgärder för att förbättra arbetet med upphandlingar, att ställa miljökrav samt följa upp och rapportera dessa uppgifter. Det kan handla om att digitalisera inköpsprocessen, implementera e-handelssystem, utveckla modeller för att göra miljöbedömningar av alla upphandlingar, ta fram styrande dokument avseende upphandlingar och utbilda personalen i att ställa miljökrav i upphandlingar. Flera rapporterar att de har anställt personal som ska arbeta med upphandlingar.

Några myndigheter efterfrågar tydligare vägledning från Upphandlingsmyndigheten, Kammarkollegiet och Naturvårdsverket bl.a. om vad som krävs för att uppfylla kravet "miljökrav har ställts" samt en förteckning över ramavtal med miljökrav som uppfyller kriterierna.

En vanlig kommentar är att myndigheter vid avrop mot Kammarkollegiets ramavtal har utgått från de miljökrav som ingår i ramavtalet och inte ställt några ytterligare krav. Andra kommenterar är t.ex. att det inte har varit relevant att ställa miljökrav utifrån den typ av upphandling som har genomförts, kan gälla en specifik teknisk utrustning eller upphandling av konsulttjänster vilket flera har rapporterat. Vidare rapporteras att upphandlingar har gjorts inom områden där miljökrav inte har bedömts att ge någon nytta. Några har avropat från andra myndigheters ramavtal i vilka inga miljökrav har ingått. Något man planerar att påverka framöver så att miljökrav ställs.

Det är vanligt att myndigheter anger att de inte redovisar upphandlingar och avrop med miljökrav för 2019 p.g.a. att det finns kvalitetsbrister i uppföljningsunderlagen. En myndighet beskriver att de under 2019 införde ett obligatoriskt fält i upphandlingssystemet för miljökrav i upphandlingar vilket har lett till höjd kvalitet på uppgifterna.

Sammanfattningsvis kan konstateras att upphandling är ett område där möjligheten för myndigheter att ta fram statistik varierar mycket vilket gör att jämförelser mellan myndigheter försvåras. Även möjligheten att ställa miljökrav påverkas av vilken typ av upphandling som genomförs vilket försvårar jämförelser av redovisad statistik mellan myndigheter och år. Statistiken bör därför användas för att göra översiktliga analyser.

6.2. Miljökrav i statliga ramavtal kan i många fall preciseras och kompletteras vid avrop

Frågan om myndigheterna har ställt egna miljökrav vid avrop mot ramavtal ingår i den del av rapporteringen som är frivillig dvs. kravet ingår inte i bilagan till miljöledningsförordningen. Många myndigheter väljer ändå att besvara dessa frivilliga frågor samtidigt som flera avstår. Vi väljer att följa upp denna del av rapporteringen eftersom miljökrav i upphandling är ett viktigt styrmedel.

I rapporteringen av 2019 års miljöledningsarbete har 27 myndigheter angett att de vid avrop mot statliga ramavtal har ställt egna miljökrav, där det har varit möjligt. Detta är en viss minskning jämfört med år 2018. Möjligheten att ställa miljökrav varierar beroende på typ av vara eller tjänst som upphandlas eller avropas. Det går inte alltid att vid avrop ställa egna miljökrav utöver de i ramavtalen. Detta tillsammans påverkar resultatet från år till år.

Kammarkollegiet har under 2019 genomfört ett flertal insatser för att stödja avropsberättigade myndigheter kring miljökravställning och avrop från de statliga ramavtal som Kammarkollegiet ansvarar för. Bland annat har informationsinsatser genomförts i samverkan med Naturvårdsverket på årskonferensen för miljöledning i staten och Kammarkollegiet har även vidareutvecklat vägledande underlag på sin hemsida avropa.se.

De flesta av de myndigheter som har besvarat frågan har specificerat vid vilka avrop egna miljökrav har ställts, typ av miljökrav som har ställts och i några fall även redovisat avropets värde. Flera redovisar att de har använt sig av Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier vid avrop mot ramavtal, t.ex. vid avrop av gardiner, profilkäddor och kemtekniska produkter i städtjänst.

Nedan presenteras ett urval av rapporterade varor och tjänster där myndigheter har ställt miljökrav utöver de i ramavtalen samt exempel på ställda miljökrav inom parentes:

- Konsultstöd (krav att följa myndighetens miljöpolicy och att transporter ska ske med hållbara färdmedel).
- Tryckeritjänster (krav på miljökompensation, miljömärkt papper).
- Profil och presentartiklar (krav på plastmaterialet).
- Konferenslokal och catering (krav på vegetarisk kost, ekologiska och rättvisemärkta produkter, kranvatten istället för flaskvatten, källsortering).
- Teknisk utrustning t.ex. datorer och skärmar (krav på energiklass, återvinning/återbruk, kemiskt innehåll, miljöprogram).
- Säkerhetsteknik och säkerhetssystem (krav på miljöplan, rutiner för systematiskt miljöarbete).
- Tjänstefordon och korttidshyra av fordon (krav på högre miljöprestanda, förnybart bränsle/el)

6.3. Fler inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader än förra året

För 2019 rapporterade 29 myndigheter 128 upphandlingar över tröskelvärdet där krav enligt förordning om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader⁵⁵ har ställts. Detta innebär nära en fördubbling av antalet upphandlingar jämfört med föregående år. Dock står Fortifikationsverket för 56 av dessa upphandlingar, så bortsett från dem är ökningen från förra året betydligt mindre.

Värdet av 2019 års upphandlingar av energieffektiva varor, tjänster och byggnader går inte att särskilja från övrigt upphandlingsvärde med dagens uppföljnings-system. Eftersom bara upphandlingar över tröskelvärdet rapporteras uppskattas värdet av de 128 upphandlingarna till minst 174 miljoner kronor⁵⁶. Av redovisningen framgår inte vilka krav man har ställt vid dessa upphandlingar. I några fall har myndigheterna angett att det inte varit relevant att ställa miljö- eller energikrav.

När det gäller inköp och/eller hyra av nya byggnader så har energikrav ställts av 70 myndigheter. För 58 myndigheter har frågan inte varit aktuell då de inte tecknat eller ingått några nya avtal. Övriga myndigheter har angett andra skäl till att man inte har ställt krav eller inte har besvarat frågan.

6.4. Flera nya statliga ramavtal under 2019

Av de myndigheter som omfattas av miljöledningsförordningen är Arbetsgivarverket, Statens inköpscentral (SIC) vid Kammarkollegiet⁵⁷ och Riksgälden statliga inköpscentraler som har i uppdrag att ingå ramavtal om varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter. Det är viktigt att dessa ramavtal innehåller miljökrav i den mån det är relevant eftersom andra myndigheter avropar varor och tjänster från dessa avtal.

Riksgälden är statlig inköpscentral för fyra olika betal- och korttjänster. De har rapporterat att inga statliga ramavtal har upphandlats under år 2019. Arbetsgivarverket upphandlade under 2019 ett nytt avtal inom ramavtalsområde NOR, förordning (1974:225) om utmärkelsen ”För nit och redlighet i rikets tjänst”.

⁵⁵ Förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2014480-om-myndigheters-inkop-av_sfs-2014-480

⁵⁶ Tröskelvärdet för offentlig upphandling enligt LOU (lagen om offentlig upphandling) för statliga myndigheters upphandling av varor och tjänster är 1 365 782 kr.

⁵⁷ Den 1 januari 2018 överfördes Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) uppdrag att upphandla och förvalta statliga ramavtal för administrativa system till SIC på Kammarkollegiet.

I avtalet ställdes miljökravet att leverantören efterlever de tio principerna från FN:s Global Compact.

Kammarkollegiet redovisar att enligt förordning (1998:796) om statlig inköps- samordning⁵⁸ ska ramavtal finnas för varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta, i stor omfattning eller som uppgår till stora värden. De statliga ramavtalen omsatte cirka 15 miljarder kronor år 2019 och under samma period tecknade SIC ramavtal inom 16 områden.

Vid upphandling av de statliga ramavtalen tar Kammarkollegiet, när så är möjligt och behövligt, hänsyn till miljön. Detta kan ske genom såväl obligatoriska krav på föremålet för upphandlingen som kriterier för tilldelning eller villkor för avtalens fullgörande. Under år 2019 genomfördes ramavtalsupphandlingar av bl.a. brevförmedlingstjänster, kaffe- och vattenautomater samt kontorsmateriel.

⁵⁸ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-1998796-om-statlig_sfs-1998-796

Bilaga 1 Miljömålsmyndigheter

Nedan redovisas de myndigheter som enligt sina instruktioner har ansvar för att på statlig och regional nivå bidra till att miljömålen nås och, om det behövs, föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Samtliga miljömålsmyndigheter omfattas av miljöledningsförordningen utom Försvarsmakten.

Boverket
Exportkreditnämnden
Folkhälsomyndigheten
Försvarsmakten
Havs- och vattenmyndigheten
Kemikalieinspektionen
Kommerskollegium
Konsumentverket
Livsmedelsverket
Läkemedelsverket
Länsstyrelserna
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Naturvårdsverket
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Statens energimyndighet
Statens jordbruksverk
Statens skolverk
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Sveriges geologiska undersökning
Tillväxtverket
Trafikverket
Transportstyrelsen
Upphandlingsmyndigheten

Bilaga 2 Miljöcertifierade myndigheter

Sammanställning över myndigheter med miljöcertifiering enligt ISO 14001, annat tredjepartsgranskat system eller registrerade enligt EMAS. Det kan vara hela eller delar av verksamheten som är miljöcertifierad.⁵⁹

M = Miljömålsmyndighet

Myndighet	Certifiering
Affärsverket svenska kraftnät	ISO 14001
Boverket	ISO 14001
Domstolsverket	ISO 14001 och annat tredjepartsgranskat erkänt system
Fortifikationsverket	ISO 14001
Göteborgs universitet	ISO 14001 och EMAS
Högskolan i Borås	ISO 14001
Högskolan i Gävle	ISO 14001
Kemikalieinspektionen (M)	ISO 14001
Kriminalvården	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Kungliga Musikhögskolan	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Kungliga Tekniska högskolan	ISO 14001
Lantmäteriet	ISO 14001
Linnéuniversitetet	ISO 14001 och EMAS
Luffartsverket	ISO 14001
Länsstyrelsen i Blekinge	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Länsstyrelsen i Halland	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Länsstyrelsen i Jönköping	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Länsstyrelsen i Kronoberg	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Länsstyrelsen i Västmanland	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Länsstyrelsen i Östergötland	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (M)	ISO 14001
Mälardalens högskola	ISO 14001
Nationalmuseum	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Naturhistoriska riksmuseet	ISO 14001
Naturvårdsverket (M)	ISO 14001
Polismyndigheten	ISO 14001
Riksgäldskontoret	ISO 14001
Sjöfartsverket (M)	ISO 14001

⁵⁹ Kriminalvården och Umeå universitet kommenterar i miljöledningsrapporterna att endast en del av verksamheten är miljöcertifierad. Trafikverket som har svarat nej på frågan om de är certifierade anger i rapporten att resultatenheten Färjerederiet är certifierad enligt ISO 14001.

Myndighet	Certifiering
Skogsstyrelsen (M)	ISO 14001
Socialstyrelsen	ISO 14001
Statens energimyndighet (M)	ISO 14001
Statens fastighetsverk	ISO 14001 och annat tredjepartsgranskat erkänt system
Statens geotekniska institut	ISO 14001
Statens jordbruksverk (M)	ISO 14001 och annat tredjepartsgranskat erkänt system
Statens maritima museer	ISO 14001
Statens medieråd	Annat tredjepartsgranskat erkänt system
Statens veterinärmedicinska anstalt	ISO 14001
Statens väg- och transportforskningsinstitut	ISO 14001
Statistiska centralbyrån	ISO 14001
Stockholms universitet ⁶⁰	ISO 14001 och EMAS
Strålsäkerhetsmyndigheten (M)	ISO 14001
Sveriges geologiska undersökning (M)	ISO 14001
Sveriges lantbruksuniversitet	ISO 14001 och EMAS
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	ISO 14001
Umeå universitet	ISO 14001

⁶⁰ Stockholms universitet uppger att de förlorade sin certifiering enligt ISO 14001 och registrering enligt EMAS 28 november 2019 p.g.a. avtalstekniska problem men kommer att certifiera verksamheten igen år 2020.

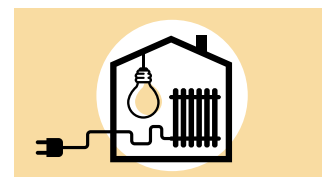
Miljöledning i staten 2019

En redovisning

RAPPORT 6918

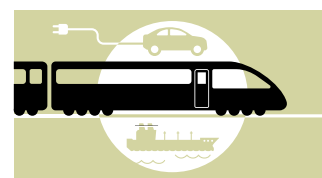
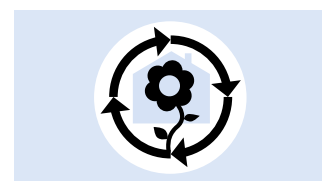
NATURVÅRDSVERKET
ISBN 978-91-620-6918-6
ISSN 0282-7298

Statliga myndigheter ska ha miljöledningssystem och årligen redovisa miljöledningsarbetet till regeringen och Naturvårdsverket enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. Naturvårdsverket har i uppdrag att stödja de statliga myndigheterna i deras miljöledningsarbete och varje år lämna en sammanfattning av myndigheternas redovisningar till regeringen.

Det viktigaste i redovisningen för år 2019:

- Uppföljningen av myndigheternas efterlevnad av miljöledningsförordningen visar att tio procent av myndigheterna inte har uppdaterat sina miljöutredningar.
- Under 2019 har de samlade koldioxidutsläppen från tjänsteresor och transporter samt maskiner och övriga fordon minskat och uppgår till 365 000 ton, den lägsta nivån sedan år 2011. Myndigheterna blir bättre på att ersätta tjänsteresor med digitala möten.
- Den totala redovisade energianvändningen är oförändrad sedan 2018. Antalet myndigheter som ställer krav på produktions-specifierad förnybar el fortsätter att öka.
- Sedan 2018 har det totala upphandlingsvärdet ökat med 30 miljarder och uppgår till 87 miljarder kronor år 2019. Även andelen upphandlingar med miljökrav har ökat.
- En lägesbild har tagits fram för några delar i miljöledningsarbetet som nämns i det regeringsuppdrag Naturvårdsverket fått om att se över miljöledningsförordningen.

NATUR
VÅRDS
VERKET